

**МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИМІРЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ
ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ
В УМОВАХ ТУРБУЛЕНТНОСТІ ЕКОНОМІКИ**

Важливим методологічним питанням, яке є ключовим для менеджменту підприємств, є досягнення або утримання відповідного рівня їх фінансово-економічного розвитку шляхом пошуку оптимального варіанту використання наявного потенціалу. В основі вимірювання результатів такого розвитку, беззаперечно, є ефективність. Вона постійно знаходиться в центрі уваги науковців і практиків та виступає ключовим чинником їх симбіозу. Підвищення ефективності в діяльності підприємства – це головний інструмент в досягненні поставленої перед ним мети. Ефективність є головним індикатором в оцінці фінансово-економічного розвитку і конкурентоспроможності підприємства, його повсякденною складовою. Вона охоплює і проявляє себе в повній мірі особливо в умовах турбулентності економіки. Від неї залежить рівень і динаміка розвитку як кожного суб'єкта господарювання, так і країни в цілому.

Реалізація потенціалу підприємства в сучасних турбулентних умовах функціонування вітчизняної економіки відображається в ефективності його використання як з економічної, так і з фінансової точки зору. Ефективність використання активів, або економічна ефективність, є базовим елементом, що впливає на розвиток підприємства. Фінансова ефективність, в свою чергу, відображає процес формування величини, складу і структури капіталу, умови його залучення, плату за капітал і впливає на процес планування фінансової діяльності. З методикою – прикладних позицій це добре показати на структурі балансу підприємства, який поділяється на активи і пасиви. При цьому, економічна ефективність пов'язана з активами підприємства, а фінансова ефективність – з його пасивами. Економічна ефективність охоплює і відображає всю економіку підприємства, тобто всі види його діяльності у сукупності. Така сукупність видів діяльності у їх єдності і утворює економічну діяльність підприємства, яка в свою чергу і оцінюється економічною ефективністю. Ефективність вимірюється через співвідношення результату (ефекту) і витрат.

Тому ефектом для економічної діяльності виступає саме економічний ефект.

Фінансовий ефект, на наш погляд, суттєво відрізняється від економічного ефекту, бо повинен відображати специфіку фінансів підприємства, зміст його фінансової діяльності.

Економічний ефект у вигляді прибутку безпосередньо пов'язаний з усіма економічними ресурсами підприємства і виникає тільки в процесі їх безпосереднього використання. Дані ресурси на підприємстві виступають у формі конкретних активів (матеріально – речових, нематеріальних, грошових). Не в процесі формування пасивів визначається результат діяльності підприємства, а в процесі його економічної діяльності, тоді, коли фінансові джерела вже перетворилися на конкретні активи з певним їх розміром, складом, якістю та рівнем організації тощо.

А при оцінці фінансової ефективності в якості витрат виступає величина капіталу (пасив в балансі підприємства), а в якості результату (ефекту) – величина плати за капітал. Логіка такого трактування двох ключових складових фінансової ефективності підкріплюється тим, що капітал з часом трансформується в активи підприємства, які при оцінці вже економічної ефективності виступають також в ролі витрат (але інших за своєю сутністю і роллю в діяльності підприємства).

При визначенні фінансово - економічної ефективності діяльності підприємства необхідне поєднання фінансової і економічної ефективності через їх співвідношення або різницю з розрахунком цільових критеріїв з урахуванням умов турбулентності економіки.

Таким чином, визначення фінансово – економічного розвитку підприємств в умовах турбулентної економіки потребує відповідного дуального інструментарію вимірювання як з фінансової, так і з економічної точки зору.